

POSTANOWIENIE

Dnia 6 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Adam Roch

na posiedzeniu bez udziału stron

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 6 października 2022 r.,

sprawy **Z. W. (W.)**,

wobec którego wydano wyrok łączny,

z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 8 lutego 2022 r., sygn. akt II Aka 291/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 24 sierpnia 2021 r., sygn. akt III K 283/21

na podstawie art. 531 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. oraz art. 520 § 2 k.p.k.

postanowił:

- 1. pozostawić kasację bez rozpoznania;**
- 2. zwolnić skazanego od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego, obciążając nimi Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Poznaniu wyrokiem z dnia 24 sierpnia 2021 roku połączył skazanemu Z.W. kary pozbawienia wolności wymierzone mu w sprawach III K 238/09 Sądu Okręgowego w Szczecinie, IV K 140/17 Sądu Rejonowego w Krośnie Odrzańskim, II K 184/18 Sądu Rejonowego w Międzyrzeczu i XVI K 256/13 Sądu Okręgowego w Poznaniu, wymierzając karę łączną 8 lat pozbawienia wolności. Apelację na niekorzyść od powyższego wyroku – w zakresie kary – wywiódł prokurator. Podnosząc zarzut rażącej niewspółmierności kary wniósł o zaostrezenie skazanemu kary pozbawienia wolności do lat 9. Po rozpoznaniu tego

środka odwoławczego Sąd Apelacyjny w Poznaniu zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że orzeczoną zaskarżonym wyrokiem karę łączną pozbawienia wolności podwyższył do 9 lat i 8 miesięcy. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Kasację od powyższego wyroku wywiódł obrońca skazanego zarzucając rażące i mające wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, tj. art. 4 § 1 k.k. w zw. z art. 85 k.k. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca 2015 roku do dnia 24 czerwca 2020 roku poprzez jego zastosowanie, w sytuacji gdy analiza zgromadzonego materiału dowodowego, w tym załączonych do akt odpisów wyroków, nie pozwala na jednoznaczne stwierdzenie, który stan prawny jest korzystniejszy dla skazanego w zakresie wydawanego wyroku łącznego, tym bardziej, że zarówno sąd I jak i II instancji nie dysponował pełnym materiałem dowodowym w postaci odpisów wyroków, poza tymi, które podlegały wykonaniu, a które mogłyby również podlegać łączeniu na podstawie przepisów obowiązujących po 24 czerwca 2020 roku i dopiero na tej podstawie sąd byłby uprawniony do dokonania wyboru właściwego reżimu prawnego. Podnosząc powyższy zarzut obrońca wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Na wstępie zauważyć należy, że na mocy art. 519 k.p.k. kasacja przysługuje od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Z kolei z art. 520 § 2 k.p.k. – regulującego uprawnienia stron do wywiedzenia nadzwyczajnego środka zaskarżenia – wynika ograniczenie, wedle którego strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu I instancji, nie może wnieść kasacji od orzeczenia sądu odwoławczego, jeżeli orzeczenie sądu pierwszej instancji utrzymano w mocy lub zmieniono na jej korzyść. Nadmienić jedynie należy, że powyższe ograniczenie nie dotyczy uchybień z art. 439 k.p.k., jednak takich w niniejszej sprawie ani nie podniesiono w kasacji, ani nie stwierdzono ich zaistnienia z urzędu.

Na gruncie niniejszej sprawy dostrzec należy, że apelację od wyroku sądu I instancji wywiódł tylko prokurator i to jedynie w zakresie kary. W takim układzie procesowym stwierdzić należy, iż wyrok sądu okręgowego w zakresie wyboru

reżimu prawnego, a tym samym sposobu połączenia kar został objęty częściową (horyzontalną) prawomocnością.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego jednoznacznie wskazuje się, że horyzontalna prawomocność części wyroku występuje w szczególności wówczas, gdy strona wniosła apelację jedynie w części dotyczącej orzeczenia o konsekwencjach prawnych czynu, np. kary, co powoduje, że prawomocny staje się wyrok sądu pierwszej instancji co do winy. W konsekwencji niedopuszczalna jest kasacja od wyroku sądu odwoławczego, w której postawiony jest zarzut co do winy, gdyż w tym zakresie brak jest substratu zaskarżenia, skoro kwestia winy nie była objęta zakresem zaskarżenia, a zatem co do tego rozstrzygnięcia prawomocny stał się wyrok sądu pierwszej instancji, od którego stronom kasacja nie przysługuje (por. postanowienia SN z dnia: 24.11.2004 r., II KK 220/04, LEX nr 186709; 21.10.2010 r., V KK 323/10, LEX nr 844017; 5.11.2013 r., III KK 378/13, LEX nr 1620286). W takim układzie procesowym kasacja mogłaby zostać skutecznie wniesiona tylko w wypadku postawienia zarzutu naruszenia art. 440 k.p.k. z uwagi na nieorzekanie poza granicami zaskarżenia, co spowodowało, że wyrok sądu odwoławczego wydany tylko w granicach zaskarżenia jest rażąco niesprawiedliwy (D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz aktualizowany*, LEX/el. 2022, art. 519). W wywiezionej kasacji nie podniesiono jednak zarzutu naruszenia art. 440 k.p.k.

Analizując sytuację faktyczną i prawną zaistniałą w niniejszej sprawie – w kontekście zaprezentowanego orzecznictwa Sądu Najwyższego i doktryny – stwierdzić należy, iż **wybór reżimu prawnego i sposobu łączenia kar przy wydawaniu wyroku łącznego posiada tożsame konsekwencje procesowe, co orzekanie o winie w procesie, którego rozstrzygnięciem jest orzeczenie co do istoty sprawy**. Właściwym forum do podniesienia zarzutów jakie obrońca wywiódł w nadzwyczajnym środku odwoławczym była zatem apelacja. Skoro nie skorzystał on wówczas z prawa do zaskarżenia wyroku sądu I instancji, to zarzut ten w postępowaniu kasacyjnym był już niedopuszczalny.

Do tożsamego wniosku dojść można zresztą także w oparciu o samą literalną treść art. 520 § 2 k.p.k. W niniejszej sprawie orzeczenie w zakresie wyboru reżimu prawnego i sposobu łączenia kar uprawomocniło się w I instancji. Zarzut zaś

rażącej niewspółmierności kary (jedynie w tym zakresie orzeczenie zostało zaskarżone

i zmienione na niekorzyść skazanego) na etapie postępowania kasacyjnego jest niedopuszczalny (art. 523 § 1 k.p.k.).

Reasumując, jako że wniesiona kasacja obrońcy skazanego była niedopuszczalna z mocy prawa, podlegała pozostawieniu bez rozpoznania.

Nadto Sąd Najwyższy zdecydował o zwolnieniu skazanego od kosztów zainicjowanego postępowania i obciążył nimi Skarb Państwa.

[as]